

Don Giovanni—Wolfgang Amadeus Mozart

OPERA IN TWEE BEDRIJVEN

muziek: Wolfgang Amadeus Mozart

libretto: Lorenzo da Ponte

première: Praag—14 oktober 1787

Chassé Theater: donderdag 24 september—19.30 uur (voorbepreking 18.45 uur)—Holland Casinozaal

protagonisten

Don Giovanni, jonge edelman, vrouwenversierder (bariton)

Donna Anna, verloofde van Don Ottavio (sopraan)

Donna Elvira, verlaten door Don Giovanni (sopraan)

Leporello, knecht van Don Giovanni (bas)

Don Ottavio, verloofde van Donna Anna (tenor)

Zerlina, een boerenmeisje, bruid van Masetto (sopraan)

Masetto, een boerenjongen, de bruidegom van Zerlina (bas)

Il Commendatore, commandeur en vader van Donna Anna (bas)

synopsis

eerste bedrijf

Don Giovanni doet een poging om Donna Anna te verleiden. Zijn bediende Leporello houdt buiten mopperend de wacht (*Notte e giorno faticar*). Leporello ziet hoe Anna haar belager wil ontmaskeren. Giovanni probeert te ontsnappen, maar wordt tegengehouden door de vader van Anna, de Commendatore. In het duel dat volgt, doodt Giovanni de oude man. Donna Anna heeft haar verloofde, Don Ottavio, gehaald. Ze ziet haar vader liggen en raakt zo buiten zinnen dat ze een ogenblik denkt dat Ottavio de dader is (*Fuggi, crudele, fuggi*). De werkelijke moordenaar en zijn knecht zijn allang verdwenen. Vroeg in de ochtend wil Leporello zijn meester aanspreken op zijn levensstijl, maar Giovanni luistert niet naar hem. Ze lopen Donna Elvira tegen het lijf, die door Giovanni in de steek gelaten is en nu haar minnaar zoekt (*Ah chi mi dice mai*). Giovanni maakt zich snel uit de voeten. Leporello besluit Elvira's liefdesverdriet te verzachten, door haar een lange lijst van bedrogen minnaressen voor te lezen (*Madamina, il catalogo è questo*). In Spanje alleen al vrijde Giovanni met 1003 vrouwen.

Met zijn knecht bezoekt Giovanni het huwelijksfeest van Zerlina en de boer Masetto. Hij stelt voor om het hele feest naar zijn huis te verplaatsen. Leporello zal de gasten en de bruidegom alvast meenemen. Masetto protesteert (*Ho capito, signor si*), maar durft zich niet echt tegen de edelman te verzetten. Giovanni windt Zerlina makkelijk om zijn vinger (*Là ci darem la mano*). Ze worden gestoord door een ziedende Elvira (*Ah fuggi il traditor*), die Zerlina in veiligheid brengt. Als Anna en Ottavio vervolgens verschijnen merkt Giovanni dat ze hem niet als de moordenaar van de Commendatore herkennen. Hij biedt ze schijnheilig zijn hulp aan. Elvira komt terug en scheldt hem opnieuw de huid vol (*Non ti fidar, o misera*). Giovanni fluistert dat ze niet goed bij haar hoofd is en neemt haastig afscheid. Aan zijn stem herkent Anna plotseling haar belager. Ze wil dat Ottavio haar vader zal wreken (*Or sai chi l'onore*) en Ottavio zegt dat hij alles zal doen om haar gemoedsrust terug te laten keren (*Dalla sua pace*). Giovanni draagt Leporello op om alle meisjes die hij kan vinden naar zijn kasteel te brengen en een groot feest te organiseren (*Fin ch'han dal vino calda la testa*). In de tuin van Don Giovanni probeert Zerlina het goed te maken met Masetto (*Batti, batti, bel Masetto*). Ze zegt dat de edelman haar niet eens heeft aangeraakt, maar als Giovanni verschijnt en Masetto zich verstoppt, laat ze zich makkelijk naar een donker plekje leiden. Masetto grijpt in en Giovanni – teleurgesteld, maar zonder een spier te vertrekken – neemt hen beiden mee naar binnen. Elvira, Anna en Ottavio verschijnen gemaskerd op het bal. Giovanni danst met Zerlina en duwt haar even later een kamer in. Leporello gaat bezorgd achter hen aan. De gasten horen Zerlina vanachter de gesloten deur gillen. Ze forceren de deur, nemen hun maskers af en bedreigen Giovanni. Die probeert nog Leporello de schuld in de schoenen te schuiven, maar moet met zijn knecht zijn huis ontvluchten als Ottavio zijn degen trekt.

tweete bedrijf

Leporello heeft er nu echt genoeg van en wil zijn meester verlaten. Hij laat zich de mooie woorden van Giovanni (*Eh via buffone*) toch weer overhalen, maar hoopt wel dat ze de vrouwen voortaan met rust zullen laten. Dit vindt Giovanni een belachelijk idee. 'Het is allemaal liefde. Wie aan één enkele trouw is, doet de anderen tekort.' Giovanni heeft zijn zinnen gezet op het kamermeisje van Elvira. Om haar ongestoord te kunnen benaderen wisselen hij en Leporello van kleding. Leporello moet als 'Giovanni' de smachtende Elvira bezighouden. Na Giovanni's serenade (*Deh vieni alla finestra*) vergeet Elvira al snel haar woede en gaat ze met haar vermeende minnaar mee. De echte Giovanni loopt ondertussen Masetto en een groep gewapende boeren tegen het lijf. Ze vragen 'Leporello' naar de verblijfplaats van zijn meester en Giovanni brengt de mannen op een dwaalspoor (*Metà di voi qua vadano*). Als alleen Masetto nog bij hem is, tuigt Giovanni de boer genadeloos af en gaat ervandoor. Zerlina komt naar haar kermende man toe en probeert hem te troosten (*Vedrai carino*). Leporello komt als 'Giovanni' flink in de problemen. Anna en Ottavio denken eindelijk de aanrander en moordenaar gevonden te hebben. Ook Zerlina en Masetto komen aanlopen. Elvira probeert haar 'minnaar' te verdedigen, maar ze wordt niet serieus genomen en Leporello ziet zich genoodzaakt zijn identiteit bekend te maken (*Ah pietà, signori miei*). Na lang smeken weet hij de aandacht van zich af te leiden. Masetto vraagt de anderen of ze Anna willen troosten (*Il mio tesoro intanto*), zodat hij het onrecht dat haar is aangedaan kan gaan wreken. Zerlina geeft Leporello een flinke afstraffing (*Per queste tue manine*). Tot zijn ergernis moet Giovanni hartelijk lachen om Leporello's belevnissen. Ze ontmoeten elkaar op een kerkhof en Giovanni vertelt hem smalend over zijn avonturen als 'Leporello'. Plotseling klinkt er een holle stem. Het standbeeld van de Commendatore spreekt hen bestraffend toe. Leporello schrikt zich een ongeluk (*O statua gentilissima*), maar Giovanni is niet onder de indruk en nodigt het grafbeeld doodleuk uit voor het diner. Aan het begin van de avond vertelt Anna Ottavio dat ze hun huwelijk wil uitstellen. Ze hoopt dat hij haar onzekerheid niet verkeerd opvat (*Non mi dir, bell'idol mio*). Elvira probeert Giovanni te overtuigen dat hij zijn leven moet beteren, maar Giovanni lacht haar bezorgdheid weg. Het belooft een feestelijke avond te worden. Er klinkt muziek en de gasten kunnen ieder moment komen. Elvira is boos en wil weggaan. Als ze bij de deur is, deinst ze met een harde gil achteruit. Het standbeeld van de Commendatore komt binnen en pakt de toegestoken hand van zijn gastheer stevig vast. Giovanni kan niet loskomen uit de ijzige greep, maar weigert boete te doen, als het beeld hem daartoe wil dwingen. Vol afschuw ziet Leporello hoe zijn meester voor straf ten onder lijkt te gaan. De gasten arriveren en Leporello vertelt stotterend wat hij gezien heeft. Donna Anna belooft over een jaar met Ottavio te trouwen, Elvira wil zich in een klooster terugtrekken en Zerlina en Masetto gaan maar liever thuis eten. Voor een schurk is de dood gelijk aan zijn leven, besluiten ze (*Questo è il fin di chi fa mal!*).

achtergrond

Don Giovanni (KV527) is een opera van Wolfgang Amadeus Mozart in twee bedrijven naar een libretto van Lorenzo da Ponte. De opera is op 14 oktober 1787 voor het eerst opgevoerd in Praag ter gelegenheid van het huwelijk van een nicht van keizer Jozef II, maar de officiële première was op 29 oktober in datzelfde jaar. De opera werd na een jaar opgevoerd in Wenen op uitdrukkelijk verzoek van keizer Jozef II die de opera uiteindelijk nooit te zien kreeg. De opera sloeg niet aan bij het publiek in Wenen en werd maar een paar keer opgevoerd, ondanks pogingen van Mozart en da Ponte de opera aan te passen. *Don Giovanni* wordt nog steeds regelmatig opgevoerd in de grotere operahuizen. De opera behoort, samen met *Così fan tutte* en *Le nozze di Figaro*, tot de 'grote Italiaanse drie' van Mozart. Een van de opmerkelijkste uitvoeringen van de opera, is de verfilming ervan door Joseph Losey, die op diverse locaties in Venetië en Vicenza (waaronder het Teatro Olimpico van Palladio) is opgenomen. De villa 'La Rotonda' (ook van de architect Palladio) speelt een prominente rol in deze sfeervolle verfilming.

dit seizoen nog te zien in het Chassé Theater:

vr 16 okt	20.00 uur	LOD, Toneelhuis, De Munt/La Monnaie—House of the sleeping beauties
zo 18 okt	15.00 uur	Opera Trionfo—De gelaarsde kat (Montsalvatge)
ma 9 nov	20.00 uur	St. Int. Operaproducties—Il Trovatore (Verdi)
za 28 nov	20.00 uur	Opera Zuid—Faust (Gounod)
di 26 jan	20.00 uur	De Nationale Reisopera—Un ballo in maschera (Verdi)
di 2 feb	20.00 uur	St. Int. Operaproducties—Der Zigeunerbaron (Strauss jr)
za 20 feb	20.00 uur	Nationale Opera van Moldavië—Norma (Bellini)
zo 21 mrt	15.00 uur	Muziektheater Transparant—Een nieuw requiem (Mozart/Köhler)
do 8 apr	20.30 uur	Veenfabriek—The City
di 13 apr	20.00 uur	De Nationale Reisopera—La Cenerentola (Rossini)
ma 3 mei	20.00 uur	St. Int. Operaproducties—Aïda (Verdi)
za 22 mei	20.00 uur	Stanislavski Opera Company—La Traviata (Verdi)
za 19 jun	20.00 uur	Opera Zuid—Le nozze di Figaro (Mozart)